

fuzindar

Leto 45

Ravne na Koroškem, decembra 2008

št. 12

IZ PODJETJA STROJI SO ODPREMILI 800-TONSKO STISKALNICO

Stiskalnica za Minski avtomobilski zavod

V podjetju Stroji so novembra dokončali 800-tonsko stiskalnico z oznako SE2 800, ki so jo po naročilu Rika izdelali za beloruski Minski avtomobilski zavod (MAZ). Predstavnik naročnika in končnega kupca, Franc Češarek iz Rika in Jurij Čarikov iz MAZ-a, sta prevzem stiskalnice opravila konec novembra, odprema njenih delov pa je potekala med 5. in 8. decembrom.

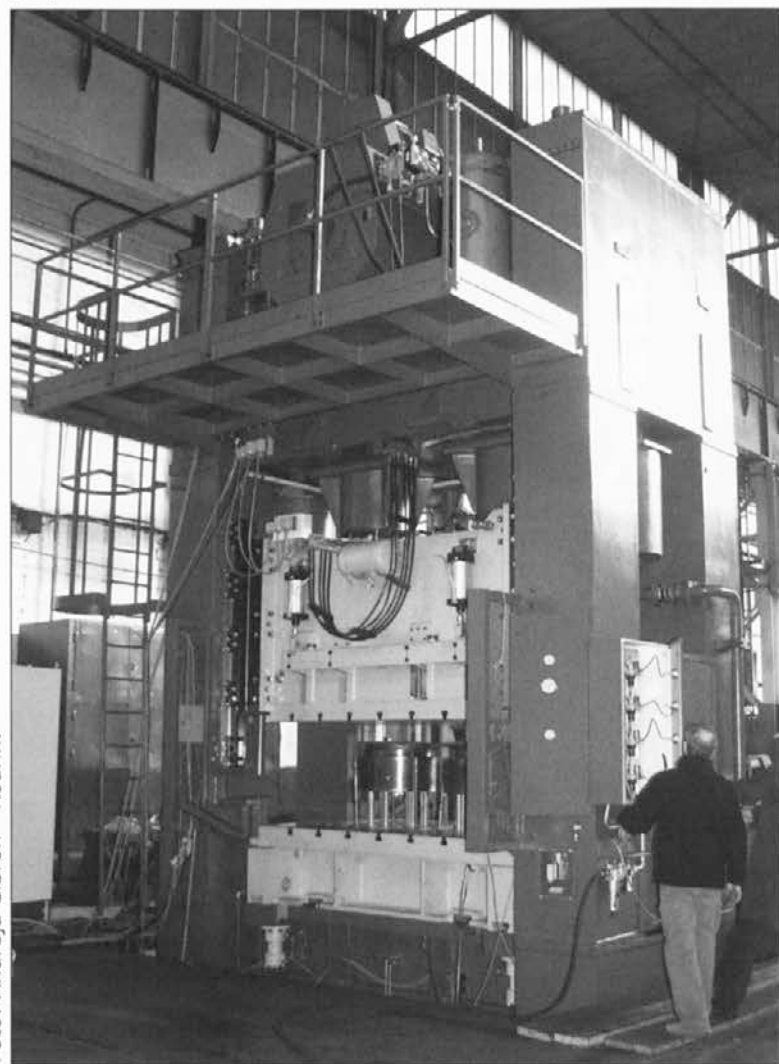

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Stiskalnica SE2 800 je bila novembra še na Ravnah, zdaj pa je že postavljena v Belorusiji.

»Stiskalnico je kupec naročil še med prisilno poravnavo nad družbo Stroji in jo v celoti sfinanciral ter s tem izkazal zelo veliko zaupanje v naše podjetje,« je o pomenu posla dejal direktor **Dušan Strmčnik**. »Kljub težavam pri nabavi in organizaciji, saj je bilo treba s dobavitelji in s kupci vzpostaviti nove pogoje poslovanja, nam je uspelo stiskalnico izdelati v predvidenem roku, tj. v štirih mesecih.« Največja težava je bila zaradi prisilne poravnave izdaja bančne garancije za avans.

V Strojih ugotavljajo, da je za njih vse bolj zanimivo vzhodno tržišče. Še letos pričakujejo naročilo Rika za izdelavo 1000-tonske stiskalnice. Ugodnega razpleta se nadejajo tudi v Rusiji, kamor so preko drugih povezav ponudili izdelavo proizvodne linije in se uvrstili med prva dva ponudnika.

Maja prihodnjega leta naj bi dokončali preoblikovalno linijo za podjetje LIV Postojna. Poleg stiskalnice bodo izdelali še podajalec in škarje za razrez pločevine. Dela že potekajo.

Direktor Dušan Strmčnik pravi, da si v Strojih prizadevajo za pridobitev poslov in je ob tem optimističen. »Čeprav zaradi gospodarske krize prevladujejo pesimistični pogledi na prihodnost, menim, da se položaj proizvajalcev investicijske opreme ne bo poslabšal. Krizi bo sledila rast proizvodnje in podjetja bodo morala biti pripravljena na ponoven zagon, zato je zdaj pravi čas za naložbe. To pa je tudi priložnost za Stroje.«

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Prevzem stiskalnice je bil uspešno opravljen 27. novembra letos. Na fotografiji sta Jurij Čarikov iz Minskega avtomobilskega zavoda (MAZ) in Franc Češarek iz Rika.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Pogled na stiskalnico še s sprednje strani, s prepoznavnim logotipom.

Stroji bodo po novem Litostroj Ravne

Podjetje Stroji je v postopku preimenovanja. Ko bo zaključen, se bo podjetje imenovalo Litostroj Ravne in tako tudi z imenom odražalo, da je del skupine Litostroj. Pomembno je tudi, da bo v imenu podjetja (zaradi večje prepoznavnosti) prav tako vključeno ime mesta Ravne, kar sedaj ni bilo. A. Č.

TRADICIONALNO PREDNOVOLETNO SREČANJE DIREKTORJEV A- IN C-DRUŽB

Ostajamo dobri sosjedje

Tradicija prednovoletnega srečevanja direktorjev in drugih vodilnih predstavnikov podjetij na območju nekdanje Železarne Ravne sega v čas po razpadu enotne tovarne in sovpada s privatizacijo storitvenih dejavnosti. Letošnje, 2. decembra v gostilni Brančurnik, je bilo že 14. po vrsti, in tudi to je, kot vsa leta doslej, prizadevno in uspešno organiziral Damijan Berložnik, direktor Transkorja.

Foto: arhiv uredništva.

Predstavniki podjetij na območju nekdanje železarne so se letos v velikem številu odzvali na povabilo; srečanje je priložnost za sproščen klepet, za kar med letom ni časa niti priložnosti.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Slavnostni govornik na prednovoletnem srečanju je vsako leto drug direktor oziroma druga direktorica. V imenu zbranih je letos spregovoril Darko Jevšnikar, direktor Opreme Ravne.

Namen in pomen vsakoletnega druženja je tokrat povzel **Darko Jevšnikar**, direktor Opreme Ravne, podjetja, ki je praznovalo desetletnico delovanja. 55 udeležencev srečanja iz 32 podjetij je spomnil na dogajanja v zadnjih letih. »Skupaj z večino od vas smo šli skozi različne reorganizacije, reinženiringe, svetovanja, podjetja, iz holdinga Slovenske železarnice v holding Slovenska industrija jekla, odpuščanja, v zadnjem času pomanjkanja kadrov in še česa. Pomemben pečat v zadnjem obdobju daje celotni lokaciji privatizacija. Novi lastniki, novi pristopi, različna gledanja ..., po načelu Fiskno je samo to, da ni nič fiksno, in to že dvajset let.« Izrazil je prepričanje, da tudi v prihodnosti ne bo nič drugače, vendar pa opozoril na konstanto. »To smo zaposleni v družbah na tej lokaciji. V vseh teh letih smo ohranili poslovne in prijateljske stike, kot da ne bi bilo reorganizacij in vsega naštetega. V slabih časih smo si pomagali, v dobrih smo se znali skupaj poveseliti – kot dobri sosede.« Zbrane je pozval: »Ostanimo dobri sosede in prijatelji tudi v prihodnje, namesto 'nagajanj' si raje pomagajmo, sodelujmo pri skupnih projektih ... Saj veste, lastniki in podjetja se menjajo, ljudje pa ostajamo.«

A. Č.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Srečanje se tradicionalno začne s kulturnim programom, letos je bila to igrlica Zimska pravljica v izvedbi četrtošolcev iz OŠ Koroški jeklarji pod vodstvom učiteljice Mojce Berložnik.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Udeleženci srečanja so pozorno občinstvo, takole so sledili gledališki spretnosti otrok. V zadnjih letih se jim je predstavilo več nadobudnih in nadarjenih umetniških upov z različnih področij.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Damijan Berložnik je »duša« prednovoletnega srečanja, brez katerega tega dogodka zagotovo ne bi bilo. Njegovi sta vsakoletna ideja in celotna organizacija.

POGOVOR Z USTVARJALCI SKULPTUR FORME VIVE

Simpozij je bil tudi za kiparje nova in zanimiva izkušnja

Potem ko je na Ravnah septembra potekal 8. mednarodni simpozij Forma viva in je bila oktobra pred poslovno-proizvodno stavbo Sistemske tehnike postavljena že prva skulptura Sonični oblak, je 3. decembra, na ta veseli dan kulture, v Koroški osrednji knjižnici potekal pogovor s tremi ustvarjalci. Z mag. Romanom Makšetom, mag. Boštjanom Drinovcem in Primožem Oberžanom se je o idejnih izhodiščih, poteku in postopkih izdelave skulptur pogovarjala vodja projekta iz Koroškega pokrajinskega muzeja mag. Simona Javornik.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Udeleženci pogovora o skulpturah 8. simpozija Forma viva (od leve): Primož Oberžan, mag. Boštjan Drinovc, mag. Roman Makše in mag. Simona Javornik.

Kipar **Roman Makše** je dejal, da je skulpturo Od tu do tu zasnoval na izkušnjah zadnjih nekaj let svojega dela, na delih kot hibridih med ambientom in konstrukcijo. Za razliko od razstavnih prostorov se je pri formi vivi postavilo vprašanje zunanjsčine in formatov, zato se je odločil za omejeno, a v horizontalnem smislu razširjeno skulpturo v višini človeškega telesa, sestavljeno iz različnih vrst jekla (barvanega, odpornega in neodpornega pred korozijo). **Primož Oberžan** se je kiparju Drinovcu (z njim sodeluje že deset let) pridružil kot glasbenik, raziskovalec zvoka in graditelj inštrumentov. S skulpturo-inštrumentom Sonični oblak še ni popolnoma zadovoljen, saj zvočni učinek ni tak, kot ga je želel; zaradi konstrukcijskih kompromisov je namreč prenos vibracij strun na resonator prešibek, da bi na zvočno skulpturo lahko zaigrali tudi mimoidoči. **Boštjana Drinovca** zanima odzivnost kipa, ki preseže njegovo statičnost. Sonični oblak se odziva na veter, okolica odseva v zrcalni površini na vrhu, dodana je zvočna dimenzija. Lokacija postavitve je zahtevala visok kip, zato sta se avtorja, čeprav sta snovala tudi nižjo skulpturo, odločila za 10-metrsko višino.

Umetniki so spregovorili tudi o drugačnem načinu dela, kot so ga vajeni. To ni bilo več individualno delo v ateljeju z manjšimi skulpturami, temveč timsko delo v proizvodni hali, kjer sta do izraza še kako prišla znanje delavcev o materialu in njihova predanost projektu. Zato so jim zelo hvaležni, med njimi so se počutili domače. Tudi odgovornost ustvarjalcev je bila, zaradi velikih formatov in postavitve v javni prostor, bistveno večja in je zahtevala profesionalnost. Še posebej, ker se pri

velikih kipih končna podoba izmika vse do zaključne sestavitve.

Če pod ravensko formo vivo razumemo monumentalne jeklene skulpture, nastale na organiziranem simpoziju, ki se ga udeležuje več kiparjev, jo je smiselno ohranjati, so se strinjali sogovorniki. Makše je opozoril, da manjše število udeleženih kiparjev vpliva na kakovostnejši potek, simpozij pa je pomemben, ker ohranja avtonomijo ustvarjalcev, saj ne gre za dela po naročilu, a ker hkrati omogoča nastanek javnega dela z minimalnimi sredstvi, negativno vpliva na tržni položaj kiparstva. Sogovorniki so tudi ugotavljali, da forma viva daje identiteto Ravnam, ljudje pa ta fenomen zaznavajo.

A. Č.

Na ravenski občini so zadovoljni z letošnjim simpozijem Forma viva, še posebej, ker je znova zaživel po devetnajstih letih, je dejal Vojko Močnik, podsekretar za družbene dejavnosti, ki je projekt koordiniral na občinskem nivoju. Rekel je, da se pomena skulptur vse bolj zavedamo, doslej so se zdele nekako samoumevne. »Ravne so edinstvene v dveh pogledih: »naš« je Prežihov Voranc in nikjer v Evropi ni take zbirke jeklenih skulptur. To so vrednote, na katerih bomo gradili identiteto.« Promocijska strategija za propagiranje Raven kot mesta forme vive bo dokončana prihodnje leto. Na občini predvidevajo, da bi bil simpozij Forma viva vsako tretje leto, na njem pa bi vsakokrat nastale po tri skulpture.

DRUŠTVO ZA KADROVSKO DEJAVNOST KOROŠKE REGIJE V LETU 2008

Upravnemu odboru (UO) društva je uspelo uresničiti zastavljene cilje

Društvo za kadrovsko dejavnost Koroške regije (DKD) je letos uresničilo zastavljene cilje. UO društva še vedno sestavljajo:

- Karel Pruš, Etik, d. o. o., Slovenj Gradec, predsednik
- Romana Gradišnik, ZRSZ, Urad za delo, Slovenj Gradec, namestnica predsednika
- Petra Ugrin, NLB Koroška banka, d. d., Slovenj Gradec, blagajničarka
- Milena Gartner - Delopst, Metal Ravne, d. o. o., Ravne na Koroškem, tajnica
- Marina Vajde, Johnson Controls - NTU, d. o. o., Slovenj Gradec
- Borut Zorman, Grammer Automotive Slovenija, d. o. o., Slovenj Gradec
- Ana Pavše, Smeri, d. o. o., Ravne na Koroškem
- Boris Sešel, Sistemska tehnika, d. o. o., Skupina Viator & Vektor, Ravne na Koroškem
- Mojca Šepul, Korkad, d. o. o., Mežica
- Benjamin Kocjančič, Prevent Global, d. d., Slovenj Gradec

Evidentirali pa smo tudi že nove člane UO, ki jih bomo izvolili na občnem zboru v letu 2009.

Pregled dejavnosti v letošnjem letu

Veseli smo, da nam je uspelo pridobiti nove člane, ki smo jih malo prevetrili, in nas je trenutno 77. Tako kot v vseh letih delovanja si je društvo prizadevalo, da so člani čimbolj seznanjeni z novostmi s področja ravnanja s človeškimi viri in problematiko zdravja in varnosti pri delu. Prednostna naloga pa je tudi izmenjava dobrih praks med podjetji na Koroškem in širše v slovenskem prostoru. Upravni odbor si je prizadeval in do sedaj zastavljene cilje tudi uresničil. Z minimalnimi stroški smo izpeljali nekaj aktualnih aktivnosti.

Sodelovali smo z velenjskim društvom za kadrovsko dejavnost.

- Ob občnem zboru DKD smo povabili inšpektorja s področja varnosti in zdravja pri delu (VZD) Miloša Ljubojeviča, ki nam je predstavil najbolj aktualne ugotovitve inšpekcijskih služb s področja VZD. Žal Milana Lešnika, inšpektorja za delo, ki naj bi predstavil ugotovitve inšpekcijskih služb s področja delovnih razmerij, ni bilo.

- Velenjsko društvo nas je povabilo k sodelovanju pri izvedbi posvetov v zvezi z:

- Novostmi na področju zaposlovanja in bivanja tujcev

- Ocenjevanjem delovne uspešnosti po načelu »dobre prakse« iz Gorenja, d. d., in Trima Trebnje, d. d.

- Oktobra smo se podali na strokovno ekskurzijo v Luko Koper, d. d., ogledali pa smo si tudi pršutarno v kraju Lokev, Štanjel in kraško vas Črniče. Seveda pa smo si s pomočjo ge. Jazbec najprej ogledali izjemen kompleks Luke Koper, ki meri kar 2.720.000 m². Kako je bilo na ekskurziji, si lahko ogledate na fotografijah.

- Za december načrtujemo še »Informator 08«, snujemo pa že aktivnosti za prihodnje leto 2009.

Radi bi se še bolj povezali z Območno enoto Gospodarske zbornice in izmenjali izkušnje z drugimi društvi za kadrovsko dejavnost v Sloveniji. Društvo deluje samo na podlagi članarine in sredstev, zbranih z organizacijo seminarjev, zato je delo članov upravnega odbora volunteersko, zahvaljujemo pa se vsem podjetjem, kjer smo posamezni člani zaposleni, da to njihovo delo omogočijo.

Pripravila: Milena Gartner - Delopst, tajnica DKD Koroška

Udeleženci strokovne ekskurzije v Luko Koper

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

SKRIB ZA ZDRAVJE

Avtomatski defibrilator odslej tudi v Petrolu Energetiki

V okviru dejavnosti zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu in v sodelovanju s štabom Civilne zaščite družbe je Petrol, d. d., nabavil naprave za preprečevanje zastoja srca – defibrilatorje, ki so dostopni za uporabo na posameznih lokacijah. Med objekti v skupini Petrol, ki so opremljeni z defibrilatorjem, sta tudi obe lokaciji Petrola Energetike, d. o. o., na zaokroženih gospodarskih območjih v Štorah in na Ravnah na Koroškem. Za lokacijo Ravne je

MESTO NAMESTIVE: TOPLARNA – komandna kabina
24-urna prisotnost strojnika
TELEFON: 870 61 36

Osnovna navodila za uporabo

Defibrilator je zelo učinkovita naprava, ki preverjeno rešuje življenja in je učinkovita tudi v rokah laikov. To je naprava, s katero lahko skozi srce prizadetega spustimo sunek električnega toka in s tem poskušamo prekiniti hudo aritmijo (prekatno fibrilacijo) z namenom, da bi srce začelo ponovno utripati. Naprava je v velikosti prenosnega računalnika.

Preko dveh samolepilnih elektrod, ki jih prilepimo na bolnikov prsni koš, zazna električno aktivnost srca in jo analizira. Če naprava ugotovi, da ima prizadeti prekatno fibrilacijo, svetuje sunek električne energije. Uporabniku to sporoči z zvočnim – govornim navodilom.

Uporabnik se mora odmakniti od bolnika in pritisniti utripajoči gumb. V primeru, da srčni ritem ni prekatna fibrilacija, električni sunek ni potreben, in naprava ga ne dovoli (čtetudi bi uporabnik pritisnil na sprožilni gumb).

Napravo lahko torej priključimo na vsakega človeka, ki leži neodziven in ne diha. V primeru, da elektrošok ni potreben, nam naprava z govornimi navodili v slovenskem jeziku pomaga izvajati temeljne postopke oživljanja.

Kljub temu pa lahko defibrilator v sili uporabimo vsi, ne glede na medicinsko predznanje ali udeležbo na predstavitvi, saj nas aparat vodi po posameznih fazah in nam ne dopušča, da bi storili kaj narobe.

Želimo si, da defibrilatorjev ne bo nikoli treba uporabiti, če pa že, pa upamo, da bosta naprava in pravočasna prva pomoč sodelavcev rešila dragoceno življenje.

Mirjam Videmšek Pesičer,
 Petrol Energetika

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Avtomatski defibrilator je nameščen v toplarni Petrola Energetike.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Do uporabe avtomatskega defibrilatorja se izvaja zunanja masaža srca.

Laična pomoč je pomembna

- V Sloveniji vsak dan deset ljudi doživi srčni zastoj in pet do šest jih umre, ker jim prisotni ne pomagajo. Le petina očividcev pristopi k bolniku in mu pomaga.
- Le dva do osem odstotkov bolnikov z nenadno srčno smrtjo preživi brez oživljanja.
- Če do defibrilacije pride po dveh minutah od srčnega zastoja, preživi 80 odstotkov bolnikov, če je pomoč nudena po osmih minutah, je preživetje le 35-odstotno.
- Ker začnejo celice v telesu zaradi prekinjenega pretoka krvi odmirati že zelo hitro, najhitreje, že po štirih do desetih minutah od srčnega zastoja živčne celice v možganih, je takojšnja in pravilna pomoč izjemno pomembna.

Povzeto po predavanju Cirile Slemenik Pušnik, dr. med., spec. internistike, Nenadna srčna smrt in predstavitvi uporabe avtomatskega defibrilatorja v Kotljah oktobra letos.

KOTIČEK ZA ZDRAVJE

Ob svetovnem dnevu aidsa 2008

Ob nadaljevanju petletne globalne kampanje Držimo obljubo - ustavimo aids se letošnja poslanica glasi "Uporabi kondom, izberi življenje" in je namenjena osveščanju o pomenu uporabe kondoma kot zaščite pred okužbo z virusom HIV pri spolnih odnosih.

Po letih, ko so kampanje poudarjale izbrana sporočila, kot so npr. vloga moških pri zmanjševanju nasilja, diskriminacije in stigme, vloga družine, vloga skupnosti, posebna ranljivost deklet in žensk, se tema petletne kampanje že drugo leto zapovrstjo osredotoča na državne voditelje in vodenje, apelira predvsem na odgovornost in aktivnejšo participacijo odločevalcev. Kampanja poziva vse, tako družine, skupnosti, civilna združenja in vlade, da prevzamejo pobudo in pomagajo doseči zastavljene cilje.

Cilji Svetovne zdravstvene organizacije ob petletni kampanji »Držimo obljubo, ustavimo AIDS«, ki poteka v letih 2005–2010, so naslednji:

- Zmanjšati okuženost s HIV-om pri mladih ljudeh v najbolj ogroženih državah za 25 %.
- Zmanjšati število dojenčkov, okuženih s prenosom preko matere na otroka, za 20 %.
- Zagotoviti vsaj 90 % ljudem, starim od 15–24 let, da bodo imeli informacije, znanje in spretnosti, s katerimi bodo zmanjšali možnost, da se okužijo s HIV-om.
- Do leta 2015 naj bi začelo upadati število okuženih z aidsom.

Aktivnosti ob svetovnem dnevu aidsa na Koroškem

Letos so na koroških osnovnih in srednjih šolah potekali različne delavnice, okrogle mize, predavanja, naravoslovni dan za 8. in 9. razrede osnovne šole, nekatere šole so postavile stojnice. Zavod za zdravstveno varstvo Ravne je ob letošnjem svetovnem dnevu aidsa (1. decembru) pripravil poslanico in pregled stanja okuženosti z virusom HIV na Koroškem in v Sloveniji; preko člankov in internetne strani bo skušal doseči čim večji del prebivalcev Koroške; s pomočjo lokalnih koordinatorov zdravstvene vzgoje je šolam razdelil plakate z letošnjim sloganom.

Podatki za koroško regijo

Na Koroškem je bil leta 2007 diagnosticiran en primer okužbe s HIV-om, prav tako so zabeležili en primer okužbe s HIV-om od januarja do septembra 2008. Od leta 2005 do leta 2007 je iz razpoložljivih podatkov razvidno, da se na Koroškem vsako leto z virusom HIV na novo okuži po ena oseba. Testiranje na HIV je na Koroškem mogoče na transfuzijskem oddelku Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, je anonimno in zaupno ter zaenkrat brezplačno.

Podatki za Slovenijo

Število s HIV-om okuženih v Sloveniji počasi narašča – v zadnjih desetih letih (1998–2007) je bilo prepoznanih skupno 225 primerov novih diagnoz okužbe s HIV-om, umrlo je 33 bolnikov z aidsom. V Sloveniji je s HIV-om predvidoma okuženih manj kot 1000 ljudi, kar je relativno malo v primerjavi z večino držav Evropske unije. Po drugi strani pa se v Sloveniji, v primerjavi z drugimi državami EU, relativno malo testiramo na okužbo s HIV-om, čeprav se obseg testiranj počasi povečuje – leta 2007 je bil opravljen 1,5 testa na 100 prebivalcev.

Omeniti je treba tudi podatek, da se v Sloveniji virus HIV na srečo ni hitro razširil med intravenoznimi uporabniki drog ter njihovimi spolnimi partnerji. Zadnja nova diagnoza okužbe s HIV-om med injicirajočimi uporabniki prepovedanih drog je bila zabeležena leta 2001. Prav tako že nekaj let ni bilo nove diagnoze pri otrocih, rojenih s HIV-om okuženim materam – zadnji tak primer je bil leta 2004. Najbolj ogrožena skupina ostajajo homoseksualni in biseksualni moški, vendar se lahko tudi stanje okuženosti z virusom HIV med intravenoznimi uporabniki drog, ki spadajo med skupine z visokim tveganjem, hitro poslabša.

Leta 2007 je za aidsom zbolelo devet oseb, dva bolnika sta umrla. V zadnjih desetih letih (1998–2007) je za aidsom zbolelo 76 oseb, medtem ko je 33 bolnikov z aidsom umrlo. Relativno nizka obolevnost za aidsom in umrljivosti po diagnozi aidsa sta predvidoma posledica dobre dostopnosti do zelo kakovostnega zdravljenja okužbe s HIV-om, vključno z visoko aktivnim proti-retrovirusnim zdravljenjem.

Leta 2007 je bilo na Inštitutu za varovanje zdravja RS, na osnovi zakonsko obvezne prijave, prijavljenih 36 primerov novih diagnoz okužbe s HIV-om, od tega 34 med moškimi in dve med ženskami. Med 34 primeri novih diagnoz okužbe s HIV-om med moškimi je bilo 29 primerov med moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi, dva moška sta se predvidoma okužila s heteroseksualnimi spolnimi odnosi, treh primerov pa ni bilo mogoče uvrstiti v nobeno od znanih skupin z višjim tveganjem. Obe ženski sta se okužili s heteroseksualnimi spolnimi odnosi. Med injicirajočimi uporabniki drog niso zabeležili nobene nove okužbe, prav tako leta 2007 ni bilo prijavljenega nobenega primera okužbe otroka, ki bi se rodil materi, okuženi s HIV-om.

V obdobju od 1. januarja do 30. septembra 2008 je bilo na Inštitutu za varovanje zdravja RS, na osnovi zakonske obvezne prijave, prijavljenih 33 primerov novih diagnoz okužbe s HIV-om, od tega 31 med moškimi in dve med ženskami. Največ primerov novih okužb s HIV-om je bilo med moškimi,

ki imajo spolne odnose z moškimi – 21 primerov. Ostali so se predvidoma okužili s heteroseksualnimi spolnimi odnosi – v petih primerih, sedem oseb pa ni bilo mogoče uvrstiti v nobeno od skupin z višjim tveganjem.

Nekaj dejstev o virusu HIV

Virus je tako majhna živa stvar, da jo lahko vidimo le z dobrim mikroskopom. Raste v živih celicah in zelo težko preživi zunaj telesa. Laboratorijski testi so pokazali, da virus zunaj telesa skoraj v celoti izgubi svojo sposobnost okužbe že po nekaj urah, prav tako se zunaj telesa ne more razmnoževati. Zrak virusa HIV ne ubije, posuši pa tekočino, v kateri se virus nahaja, kar ga v glavnem uniči. Vendar lahko virus kljub temu preživi v majhnih ostankih krvi v injekcijski igli tudi do nekaj dni, saj je kri ujeta znotraj brizge ali igle, kjer je zrak ne more posušiti.

Ko virus vstopi v telo, napade celice imunskega sistema. Te celice imenujemo T-pomagalki in so osnovni gradniki našega imunskega sistema. Ko je celica okužena, ostane okužena vse življenje.

Ko virus okuži celico, obstajata dve možnosti: virus se razmnožuje, okuži nove celice in namesto da bi celica opravljala svoje delo, sedaj izdeluje nove viruse, ali pa se virus skriva v celico za več let.

Virus HIV povzroča oslabeleost imunskega odziva. AIDS je sindrom pridobljene imunske pomanjkljivosti ter je končna razvojna stopnja okužbe s HIV-om.

Ljudje ne umirajo zaradi virusa HIV, temveč zaradi drugih okužb in bolezni, ki so pri človeku z zdravim imunskim sistemom redkeje usodne, za človeka s HIV-om so smrtno nevarne, saj HIV uniči njihov imunski sistem. Tako imenovane oportunistične okužbe so na primer pljučnica *Pneumocystis carinii*, glivična vnetja – kandidiaze, tuberkuloza, bolniki z aidsom zbolevajo za malignimi boleznimi, izgubljajo telesno težo idr.

Virus HIV se nahaja v krvi, spermi, vaginalnih izločkih, materinem mleku. Prenaša se neposredno ob vnosu okužene telesne tekočine v kri ali preko sluznic. V slini, solzah, urinu, blatu, izbljuvku in znoju so premajhne koncentracije virusa HIV, da bi lahko povzročile okužbo, razen če je v teh izločkih prisotna kri. HIV ne prehaja preko nepoškodovane kože, zaradi tega se ne moremo okužiti pri vsakdanjih stikih – skupno bivanje, dotiki, objemanje, rokovanje, kihanje in kašljanje niso nevarni.

Viri: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, UNAIDS, World health organization

Pripravila: Branka Božank, univ. dipl. soc. del.,
Zavod za zdravstveno varstvo Ravne na Koroškem

KULTURNI DROBIŽ

Ravenski upokojeenci so tudi ljubiteljski likovniki

Člani in članice Likovne sekcije Društva upokojeencev Ravne na Koroškem so v grajskem razstavišču v Koroški osrednji knjižnici na Ravnah novembra na ogled postavili sedemindvajset svojih del, zelo različnih po tematiki in uporabljenih tehnikah. Na tradicionalni jesenski razstavi so sodelovali tudi nekateri nekdanji sodelavci železarne: **Flori Kotnik, Ciril Marin, Berta Torej, Franči Urbanč, Ivan Večko - Matersdorfer, Štefan Bobek (vodja sekcije), Greta Lepej, Albert Hojnjak, Dorica Bricman, Stanko Bricman, Zofija Sudar, Matevž Šumah in Veronika Petrič.**

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Tradicionalna jesenska razstava likovnih del ravnenskih upokojeencev pritegne množico obiskovalcev, dobro je obiskana zlasti otvoritev.

Oblikovalec Igor Senekovič ustvarja tudi likovna dela

30 let likovnega ustvarjanja (za dušo in prijatelje ...) je bil naslov razstave v galeriji Mohorjan, s katero se je **Igor Senekovič** novembra že drugič (prvič leta 1981) predstavil prevaljskemu občinstvu. Že osemnajst let je Senekovič samostojni podjetnik na področju grafičnega oblikovanja in tiska, zato ne preseneča, da vstopa tudi v svet likovnega ustvarjanja. Začel je že v osnovni šoli, z ilustriranjem Vigredi in ustvarjenjem na kolonijah. "Njegova ustvarjalnost sega na številna likovna področja, na katerih sledi intimni umetniški vokaciji," je v katalogu razstave *Ujetost v svobodi* ugotovila **Anamarija Stibilj Šajn**, univ. dipl. umetn. zgod., in natančno opisala vsako njegovo delo.

A. Č.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Anamarija Stibilj Šajn in Igor Senekovič med pogovorom o razstavljenih delih po odprtju razstave

KULTURNI UTRIP

11. Sušnikovi dnevi na Prevaljah

Kulturno društvo Mohorjan Prevalje, Občina Prevalje, Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem in Koroški pokrajinski muzej so novembra pripravili že 11. Sušnikove dneve. Uvod vanje sta bili razstava Prevalje in dr. Franc Sušnik v galeriji Mohorjan ter projekcija filma o koroški kulturni dediščini z obeh strani (nekdanje) meje z naslovom Beseda materina, ti moja, draga domačija. Kot petindvajseta knjiga je v založništvu Kulturnega društva (KD) Mohorjan Prevalje izšel sedmi roman Marjana Kolarja Primer profesorja Klasinca. Osrednja prireditev je bil strokovni posvet o delu in življenju dr. Franca Sušnika In kaj so ljudje ... Sklepni dogodek Sušnikovih dni 2008 je bil koncert skladb na Sušnikova besedila.

Primer profesorja Klasinca, novi roman Marjana Kolarja

Roman je zdaj 75-letni pisatelj, nekdanji urednik obeh Fužinarjev, napisal že leta 1960, a je bil preveč kritičen, da bi mogel iziti.

Za literarni lik profesorja Klasinca je Kolar našel motiv v osebnosti **dr. Franca Sušnika**, ravnatelja ravenske gimnazije in študijske knjižnice. »Razkriva tudi njegove slabosti in manj popularne poteze, vendar na vso moč išče razlago za profesorjevo svojsko uslužnostno in kar preponižno vedenje. Na koncu tudi najde katarzično razlago, ki ovrže vse dvome, krivdo pa s posameznika prenese na družbo.«

Ko je pisatelj Marjan Kolar, ki sta mu letos že izšla roman Čas hladnih zvezd in ponatis romana Sezuj se, kadar stopiš v mošejo, ponovno prebiral porumenele liste, je presenečen odkril: »Besedilo deluje presenetljivo sveže in zgodba teče v napetem ritmu. Jezik je pogovorni, vendar knjižni, brez slengovskih banalnosti. Poustvarjena je ritmika govora, način pripovedi je dialoški, poln prekinitev, vrivkov, tudi zamolkov, tako da bralca priklene in ga miselno angažira. Osebe so prepričljive in ostanejo v spominu. Oblikovanost besedila je podobna

detektivki.« Kolar, ki je Sušnika, profesorja slovenskega jezika in ravnatelja gimnazije, spoznaval najprej kot njegov dijak, pozneje kot njegov podrejeni knjižničar v študijski knjižnici in na koncu tudi kot urednik njegovih besedil, se je tako odločil poiskati založnika in KD Mohorjan je bil ustrezna izbira. Društvo namreč skrbi za ohranjanje spomina na Sušnika in na njegovo delo, letos pa mineva tudi sto deset let od njegovega rojstva. Njegovega komentarja tako ne bo, je pa pisatelj povedal, da dr. Sušnik po izidu romana Išči poldan, kjer prav tako nastopa lik profesorja Klasinca, v katerem je seveda prepoznal kakšno svojo potezo, ni pokazal zamere, iz tistega časa pa je tudi njegovo sporočilo: »Več ko pri kom sem v duhu pri vas: včasih potrj, včasih udarjen, včasih da bi vas od srčne milobe objel.«

Marjan Kolar, ki ga je kot Vinka Ošlaka (Človeka nika), Janeza Mrdavšiča (Skozi soteske) in Ignaca Kamenika (Sledi preklanih sivin) pisateljsko pritegnila Sušnikova osebnost, pa bralce novega romana opominja, da ima Sušnik mnogo več dimenzij kot Klasinc. »Med drugim s svojo humano držo kaže ogledalo tudi naši bližnji, ne zmeraj do vseh prijazni polpretekli zgodovini.«

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Jožko Kert, predsednik KD Mohorjan Prevalje, in pisatelj Marjan Kolar med predstavitvijo romana

Koncert skladb na Sušnikova besedila

Na Mohorjanovo pobudo je nastalo deset skladb na Sušnikova besedila. Svetonočne misli so uglasbili: Maks Strmčnik, Janez Močnik in Damijan Močnik. Vsak svojo uglasbitev Idile sta ustvarila Janez Močnik in Andrej Misson, ki je uglasbil še Vres in tekst Pozdravljena, pesem koroška. Janez Močnik je prispeval še skladbi Kdaj? in Srce, ne obupaj. Skladateljica Tadeja Vulc je uglasbila besedilo V slovo.

Koncert novitet je bil v prevaljskem Družbenem domu 14. novembra, ko so nastopili Komorni zbor Akademije za glasbo v Ljubljani pod vodstvom dirigenta Marka Vatovca, MoPZ Vres Prevalje z dirigentko Almiro Rogina, Študentski MePZ Mohorjan z dirigentko Heleno Buhvald in mezzosopranistka Valentina Ovnič z instrumentalnim triom. Združenim domačim zborom se je ob izvajanju kantate Opomnja pridružil še ŽePZ Karantanija.

A. Č.

Mezzosopranistka Valentina Ovnič

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Študentski MePZ Mohorjan z dirigentko Heleno Buhvald

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

OBRAZI KULTURE V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI

Anton Golčer, biolog, profesor in ravnatelj

Gost **Obrazov kulture**, ki jih izrisuje mag. Irena Oder, direktorica Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika, je bil 19. novembra Anton Golčer, biolog in nekdanji profesor (tudi pisec učbenikov in prejemnik Žagarjeve nagrade za pedagoške dosežke) ter kasnejši ravnatelj ravske gimnazije. Doživeto je obujal spomine in demantiral mnenje, da naravoslovci niso zgovorni.

Čeprav naj bi kot prvi otrok ostal na domačiji na Pohorju, je odšel v celjsko gimnazijo (za blago za maturantsko obleko je oče dal pitano govedo) in na študij v Ljubljano, kjer sta bila sošolca s Francem Sušnikom ml. Skupaj sta odšla tudi na izpopolnjevanje v ameriški botanični inštitut, kjer so študente navajali na skupinsko delo in od njih pričakovali vprašanja. »Če nisi nič vprašal, nisi nič izvedel.«

Golčer je na ravske gimnazije prišel leta 1956 in kmalu postal ravnatelj. Na vprašanje, kakšen bi moral biti dober profesor, odgovarja, da recepta ni, da je to odvisno tudi od dijakov, a treba jih je znati

Antona Golčerja pomnijo številne generacije gimnazijcev.

animirati. O sedanjem konceptu mature je prepričan, da je odtujen, saj mora profesor poznati dijaka. Med ravnateljstvom (od leta 1962 do 1992. z vmesnimi odhodi na druge funkcije), priznava, je za denarne potrebe gimnazije imela veliko posluha železarna oziroma njeni vodilni kadri, manj lepe spomine pa ima na usmerjeno izobraževanje.

A. Č.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

POROČILA

Intervencije PGE Koroškega gasilskega zavoda v novembru

Na ZGO-ju:

4. 11. 2008 so poklicni gasilci po vklopu javljalnika požara pregledali proizvodne prostore v kovačnici Metala Ravne, 6. 11. 2008 so po vklopu javljalnika za nivo vode pregledali bazene v valjarni Metala Ravne, 6. 11. 2008 so po vklopu javljalnika požara pregledali prostore Sistemske tehnike, 10. 11. 2008 so posredovali ob onesnaženju reke Meže na območju ZGO-ja, 11. 11. 2008 so po vklopu javljalnika požara pregledali proizvodne prostore Sistemske tehnike, 25. 11. 2008 so prečrpavali in gasili izlito hidravlično olje v kovačnici Metala Rav-

ne, 26. 11. 2008 so sodelovali pri delovni nesreči v kovačnici Metala Ravne, 30. 11. 2008 so po vklopu javljalnika požara pregledali proizvodne prostore Metala Ravne.

Druga pomoč in intervencije:

1. 11. 2008 pri prometni nesreči na Poljani, 17. 11. 2008 so poklicni gasilci merili koncentracijo plinov v vrtcu na Prevaljah.

Direktor: Roman Lupuh, dipl. org.-men.

Kadrovska gibanja v oktobru

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

Za določen čas so zaposlili enega novega sodelavca v Sistemske tehniki in dva sodelavca v SŽ-Opremi Ravne. V Sistemske tehniki imajo tudi novega sodelavca za nedoločen čas. V drugih družbah ni bilo sprememb.

Prekinitve delovnega razmerja

Podjetje Stroji je sporazumno zapustil en delavec, v Petrolu Energetiki, enoti Štore, se je upokojil sodelavec, v Sistemske tehniki pa so se poslovili od umrlega sodelavca.

Pripis: Objavljamo podatke le za družbe, ki še naračajo Informativni fužinar.

Po podatkih kadrovskih oddelkov podjetij povzela A. Č.

DRUŽBA	ŠTEVILO ZAPOSLENIH 31. 10. 2008
PETROL ENERGETIKA	133
RAVNE	95
ŠTORE	38
TRANSKOR	44
T. K. RAVNE	2
KOROŠKI GASILSKI ZAVOD	14
SLOREST (ZGO Ravne)	29
SISTEMSKA TEHNIKA	257
SISTEMSKA TEHNIKA ARMAS	17
STROJI	115
SŽ-OPREMA RAVNE	138

Informativni fužinar, št. 12, december 2008. Glasilo družb, nastalih iz Železarne Ravne. ISSN: C500-0572.

Založnik: Fužinar Ravne, d. o. o., Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, lektor Miran Kodrin, prof.

Tel.: (02) 870 6441. Faks: (02) 82 23 013. Elektronski naslov: andreja.cibron@metalaravne.com.

Prelom in tisk: ZIP center, d. o. o., Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem. Naklada: 830 izvodov.

Objavljenih prispevkov ni dovoljeno kakorkoli ponatisniti brez pisnega dovoljenja uredništva.

Utrinek iz proizvodnje v podjetju SŽ-Oprema Ravne

RAZVEDRILO

Svetovni književniki v p

VP 261/2008 a

658 (497. 12) (085. 3)

3013243

COBISS o

Navodilo: Iz desetih izjav lahko s prestavljanjem črk v poudarjenih besedah dobite imena in priimke besednih ustvarjalcev.

1. Iz rokava **MAHOM** stresem verz: »**JARA** kača je karavana iz Perzijcev in kamel.«
2. **OBOA** brbota kot bistra voda **ŠUMCA** čez skočnike.
3. **ENA** čaša opojnosti še ni dovolj za ljubezenski **ORKAN**.
4. Med **ASI** Talijevega hrama se je za zmago na dionizijah razplamtela ostra **FRONTA**.
5. **LITERAT** posnema **OS** življenja.
6. Reka ljubezni je napolnila **DVERI** srca z obiljem čudežne **SIPE**.
7. Sledi **RJE** časa se prav nič ne poznajo romanu, ki kakor **PITON** ovija in stiska za vrat razuzdane zimske pomehkužence.
8. V rokah predrzne lahkoživke z lepimi očmi sem bil zgolj **LUTKA**.
9. V prenanstvu sicer nisem živel ob kruhu in **VODI**, ločitev od družine pa mi je ohromila srce.
10. Moji verzi pripovedujejo o gospodarskih, političnih, ljubezenskih in verskih **INTRIGAH** mogočnežev, ki so poteptali **IDEALE** humanosti.

Miran Kodrin

10.	DANTE ALIGHIERI
9.	OVID
8.	KATUL
7.	PETRONIJ
6.	EVRIPEDES
5.	ARISTOTEL
4.	ARISTOFAN
3.	ANAKREON
2.	MACUO BAŠO
1.	OMAR HAJAM

Rešitve:

Foto: Matej Kodrin.

Lepe praznike in srečno 2009 ter čim več prijaznih sončnih žarkov vam želi uredništvo.